

for the Deceased; Michel Van Parys OSB (Chevetogne/Grottaferrata), “*Fireside Talk*”: *gesprek over een leven tussen kloostergemeenschap, wereldkerk en patristiek* [ged’nterviewd door Monic Slingerland] (Trouw); Joseph Lucas (VU University, St. Tikhon’s Orthodox Seminary), *The Matrix of Prayer, Humility, and God’s Vindication in Greek Ascetical Literature (4th-8th centuries)*; Liuwe Westra (Tilburg University), “*Lex orandi, lex credendi*”? *The Evidence of the “Sermones in traditione orationis” in the Latin West*; Michel Van Parys OSB (Chevetogne/Grottaferrata), *Publiekslezing Basileios van Kaisareia, het Woord Gods leert ons bidden*.

Obrady sympozjalne były więc bardzo bogate i ciekawe, wykłady erudycyjne, a wśród prelegentów wielu bardzo cenionych specjalistów, chociażby: Andrew Louth (Durham University, VU University Amsterdam), Michel Van Parys OSB (Chevetogne/Grottaferrata), Mary Carruthersa (New York University), Gerard Rouwhorst (Tilburg University) i Paul van Geest (Tilburg University/VU University Amsterdam). Wydaje się jednak, że zabrakło jednego: umieszczenia w programie codziennej wspólnej modlitwy.

Józef Figiel SDS – Lublin, KUL

18. PISMA KOBIEŃ I PISMA APOKRYFICZNE MIĘDZY OKRESEM WCZESNOCHRZEŚCIJAŃSKIM I PÓŹNOANTYCZNYM (Katania, 11-13 IX 2014)

W dniach 11-13 IX 2014 r. w pięknym benedyktyńskim Klasztorze św. Mikołaja w Katanii zostało zorganizowane sympozjum, którego przewodnim tematem były ***Pisma kobiet i pisma apokryficzne między okresem wczesnochrześcijańskim i późnoantycznym*** (*Scritti di donne e scritti apocrifi tra primo cristianesimo e tardo antico*). Patronat i wsparcie finansowe dla tego przedsięwzięcia zapewniły następujące instytucje: Karl-Franzens-Universität Graz, Università degli Studi di Catania – Dipartimento di Studi Umanistici (DISUM) oraz włoskie Ministerstwo Edukacji (Ministero dell’Istruzione, dell’Università e della Ricerca) w ramach programu mającego na celu wzmacnianie krajowej bazy naukowej, również w kontekście bardziej skutecznego uczestnictwa w europejskich inicjatywach związanych z ramowymi programami Unii Europejskiej, a także wspierającego młodych naukowców FIRB – Futuro in ricerca 2012 (zwłaszcza zaś istniejącego projektu: *La percezione dello spazio e del tempo nella trasmissione di identità collettive. Polarizzazioni e/o coabitazioni religiose nel mondo antico [I-VI secolo d.C.] [Postrzeganie czasu i przestrzeni w przekazywaniu tożsamości zbiorowych. Polaryzacja i/lub kohabitacja religijna w starożytnym świecie [I-VI w. po Chr.])*). Obrady sympozjum odbywały się w tzw. „Chórze nocnym” (Coro di notte) klasztoru, gdzie często organizowane są różne imprezy naukowe lub kulturalne, najczęściej o charakterze muzycznym.

W pierwszym dniu, wprowadzającym (11 IX), uczestnicy mogli zapoznać się bliżej z dwoma projektami naukowymi: 1. *La Bibbia e le donne* (Adriana Valerio [Neapol] – Irmtraud Fischer [Graz] – Mercedes Navarro Puerto [Madryt]), 2. ze wspomnianą już inicjatywą FIRB (Arianna Rotondo [Katania]).

Następnego dnia (12 IX) rozpoczęły się właściwe obrady sympozjalne – przybyłych gości powitał dziekan Wydziału Studiów Humanistycznych Uniwersytetu

w Katanii Giancarlo Magnano San Lio, po czym słowo wprowadzenia wygłosiła Elena Giannarelli (Florencja) informując, że obrady sympozjalne zostały podzielone na trzy grupy tematyczne (posiedzenia dwóch pierwszych odbyły się drugiego dnia, trzeciej zaś w dniu ostatnim): I. Wypowiedzi na temat kobiet w odnalezionych kodeksach (*Rivelazioni del femminile nei codici ritrovati*), II. Apokryfy wczesnochrześcijańskie i kobiety w kontekście pierwotnych wspólnot chrześcijańskich (*Apocrifi del primo cristianesimo e donne nei contesti comunitari protocristiani*), III. Głos kobiet na temat Pisma Świętego (*Scrittura e voci di donne*).

O godz. 10:15 rozpoczęto pierwszą sesję (przedpołudniową, poprowadził ją Luca Arcari [Neapol]), podczas której wygłoszono następujące prelekcje: Judith Hartenstein (Koblencja-Landau), *Jüngerinnen Jesu*; Uwe-Karsten Plisch (Berlin), *Sophia und ihre Schwestern*; Antti Marjanen (Helsinki), *Rewriting Eve Traditions in the Nag Hammadi Library*; Silke Petersen (Hamburg), *Männlichwerden und die Aufhebung der Geschlechterdifferenz in NHC*. Na jej zakończenie uczestniczący w dyskusji mogli wymienić swoje spostrzeżenia.

Po obiedzie rozpoczęto drugą sesję, której przewodniczył Emiliano Urciuoli (Turyń), w trakcie jej trwania prelegenci przedstawili następujące referaty: Ursula Ulrike Kaiser (Berlin), *Genderrollen in den Kindheitsevangelien*; Silvia Pellegrini (Vechta), *Nascita e verginità nel protovangelo di Giacomo*; Outi Lehtipuu (Helsinki), *Apostolic Tradition and the Apocryphal Acts of the Apostles*; Luca Arcari (Napoli), *Marcatore di genere nella letteratura apocalittica proto-cristiana*. Obrady drugiej sesji zakończyła dyskusja. Warto zauważyć, że obecnie, jeśli jest to tylko możliwe, nawet w środowiskach katolickich, *conditio sine qua non* staje się odczyt na temat „gender”.

W trzecim dniu, sesji przedpołudniowej przewodniczyła Teresa Sardella (Katania), podczas której zaprezentowano następujące prelekcje: Heidrun Mader (Heidelberg), *Frühchristliche Theologinnen im Profil: Maximillas und Quintillas Visionen für die Kirche*; Anna Carfora (Neapol), *Perpetua, il martirio e la Sacra Scrittura*; Elena Giannarelli (Florencja), *Egeria*; Maria Josè Cabezas (Sewilla), *The Genesis by Proba and Eudocia*; Isabella D'Auria (Neapol), *Il Centone di Proba: una parafrasi poetica "al femminile"*. Całość obrad podsumowano dyskusją.

Sesja popołudniowa, którą poprowadził Roberto Alciati (Turyń), była raczej luźno związana z przewodnim tematem tego dnia, czyli wypowiedziami kobiet na temat Pisma Świętego (nie nadano jej jednak odrębnej nazwy). Podczas jej trwania wygłoszono takie referaty: Cristina Simonelli (Verona), *Partita doppia: Paolino di Nola e Terasia*; Teresa Sardella (Katania), *Epistolari di donne e la lettera 46 di Gerolamo*; Ute E. Eisen (Frankfurt a. M.), *Amtsträgerinnen im Zeugnis der Grabinschriften*. Tę ostatnią część spotkania zakończyła dyskusja.

Na koniec obrad sympozjalnych uczestnicy mogli zwiedzić klasztor, który został ufundowany w 1558 r. przez benedyktynów z Monte Cassino.